

Täysistunto

Keskiviikko 18.11.2020 klo 13.59—21.31

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laajakaistarakentamisen tuesta

Hallituksen esitys HE 221/2020 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.08 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus esittää laajakaistarakentamisen tukea koskevan lain säätämistä sekä nyt voimassa olevan laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueille annetun lain kumoamista. Tämä ehdotettu laki mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista, ja sille varattaisiin määrärahoja näin ensi alkuun 5 miljoonaa euroa valtion talousarvioon. Esitetyllä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin olisi tavoitteena saada 10 000 uutta kotitaloutta. Esitys liittyy valtion vuoden 21 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki tulisi voimaan tammikuun ensimmäisenä päivänä ensi vuonna. [Hälinää]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Harakka, anteeksi. — Arvoiset edustajat, voitteko vähentää tätä supinaa ja liikehdintää täällä salissa ja siirtää sen tuonne muihin eduskunnan tiloihin turvavälit huomioiden? — Olkaa hyvä.

Kiitos, puhemies! — Käytännössä kyse olisi jatkosta vuonna 2010 käynnistyneelle nopean laajakaistan tukiohjelmalle. Sen hakuaika päättyi vuonna 18, mutta tukien maksaminen jatkuu edelleen sitä mukaa, kun hankkeita valmistuu. Uuden lain myötä laajakaistarakentamisen tukeminen olisi edelleen mahdollista alueilla, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole. Tukea myönnettäisiin sellaisten nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamiseen, jotka pystyvät tarjoamaan edistyksellisen ja tasalaatuisen yhteyden myös tavallisina ruuhka-aikoina. Käytännössä tällaiset yhteydet voidaan toteuttaa joko kiinteillä yhteyksillä tai 5G-verkon kiinteillä langattomilla yhteyksillä. Laajakaistayhteyksien rakentajat voisivat hakea tukea viestintäyhteyksien rakentamiseen vakituisiin ja vapaa-ajan asuntoihin sekä yritysten ja julkishallinnon toimipaikkoihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

Kaupallisesti tarjolla olevat laajakaistayhteydet sekä suunnitelmat niiden rakentamiseksi kartoitetaan ennen valtion tuen julkista hakumenettelyä. Laki sisältäisi säännökset tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä, kuten kuntien osallistumisesta hankkeisiin, sekä toimivaltaisesta tukiviranomaisesta ja tämän tehtävistä. Tukiviranomaisena toimisi tähänastisen tapaan Liikenne- ja viestintävirasto.

Arvoisa puhemies! Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman strategiseen kokonaisuuteen ”Elinvoimainen Suomi”. Hallitusohjelman mukaan laajakaistan investointivelkaa puretaan jatkamalla laajakaistatukiohjelmaa ja tukiohjelma suunnataan alueille, joilla kaupallista laajakaistaa ei ole tulossa ennen vuotta 25. Hallituksen ohjelman mukaan nopeita yhteyksiä rakennetaan ensisijaisesti markkinaehtoisesti ja toissijaisesti julkisen rahoituksen avulla. Suomessa laajakaistaverkkojen kapasiteetti ja toimivuus ovat osoittautuneet vahvoiksi. Kun kansalaiset siirtyivät koronapandemian myötä sankoin joukoin etätöihin ja etäopiskeluun, laajakaistayhteydet olivat riittäviä nykypäivän vaatimuksiin. Verkkomme ovat maailman kehittyneimpiä erityisesti mobiilipuolella. On kuitenkin erittäin tärkeää huolehtia, että verkot ovat valmiina myös tulevaisuuden kasvaviin tarpeisiin.

Arvoisa puhemies! Suomi on laaja ja harvaan asuttu. Kaikille alueille ei Suomessa ole markkinaehtoisesti kannattavaa investoida nopeiden yhteyksien rakentamiseen esimerkiksi alhaisten tilaajamäärien ja pitkien etäisyyksien vuoksi. Vuoden 19 lopussa vähintään 100 megabitia sekunnissa latausnopeudeltaan olevien kiinteiden laajakaistayhteyksien saatavuus tavoitti 64 prosenttia kotitalouksista. Alueelliset erot ovat kuitenkin suuria sekä maakunta- että kuntatasolla. Viime vuoden lopulla edelleen vajaa miljoona kotitaloutta oli nopeiden kiinteiden viestintäyhteyksien ulottumattomissa.

Erot nopeiden kiinteiden yhteyksien saatavuudessa ovat merkittäviä ja erityisesti kaupunkimaisten ja maaseutumaisten alueiden välillä. Osaltaan kiinteiden yhteyksien puutetta paikkaavat edulliset ja tiedonsiirtomäärältään rajoittamattomat mobiililiittymät. Viime vuoden lopussa kaikista Suomen kotitalouksista 40 prosenttia oli hankkinut kodin ainoaksi nettiyhteydeksi matkaviestinverkon kautta toteutetun liittymän. Tällä hetkellä kuluttajille tarjotaan enenevässä määrin myös 5G-teknologiaan perustuvia niin sanottuja kiinteitä langattomia yhteyksiä, joilla on mahdollista toteuttaa entistä nopeampia mobiiliverkon kautta toimivia yhteyksiä.

Ehdotettu laki on teknologianeutraali. Tukikelpoinen nopea laajakaistayhteys voitaisiin toteuttaa kiinteästi tai langattomasti, kunhan se tarjoaa lain edellyttämän edistyksellisen ja tasalaatuisen yhteyden tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa, kuten iltaisin. Jotta tuettavien yhteyksien riittävä nopeus voitaisiin varmistaa, nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Arvoisa puhemies! Nopea laajakaistayhteys on nykypäivänä perusedellytys niin yksityiselämän, työn kuin elinkeinotoiminnan sujumisen kannalta. Tämän vuoksi laajakaistarakentamisen tukeminen julkisin varoin on perusteltua ja tärkeää alueille, jonne yhteydet eivät pelkästään kaupallisin perustein rakennu. Tämä turvaa myös alueellista yhdenvertaisuutta ja edistää koko Suomen elinvoimaisuutta aivan hallitusohjelman linjan mukaisesti. Laajakaistarakentamiseen panostaminen on myös sijoitus tulevaisuuteen ja kilpailukykyyn, koska tuottavuuden kasvattamisen mahdollisuudet niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla perustuvat digitalisaation entistä tehokkaampaan hyödyntämiseen. Tehokas, katettava ja luotettava laajakaistainfrastruktuuri on välttämätön perusta digitaalisen menestyksen rakentamiselle. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

14.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistunnossa paikalla olevat ja tätä myös digitaalisesti seuraavat kansalaiset! Ministeri Harakka esitteli tämän esityksen, ja mielestäni tämä on hyvä jatko sille työlle, jota jo edellisten hallitusten aikana on liikkeelle laitettu. Itse asiassa pääministeri Matti Vanhasen hallitushan otti jo muutama vaalikausi sitten tavoitteekseen varsin kunnianhimoisen tavoitteen tarjota 100 megabitin laajakaista 99 prosentille suomalaisista kodeista ja yrityksistä 2 kilometrin etäisyydelle vuoteen 2015 mennessä. Tämä oli kova, kunnianhimoinen tavoite. Sitä ei olla saavutettu, mutta se oli päänavaus sille työlle, mitä itse asiassa nyt on liikkeellä — kun vaikkapa netistä katsoo, minkälaisia hankkeita eri puolilla Suomea on liikkeellä, ne ovat valtaosin lähtöisin tältä ajalta.

Vanhasen hallitus luotti, että suurin osa nopeista laajakaistayhteyksistä hoituisi ilman tukia markkinaehtoisesti, ja tässä itse asiassa silloin tehtiin ehkä suurin virhe tai se oli hankkeen suurin epäonnistuminen. Vuonna 2016 vasta noin 51 prosentille suomalaisista kotitalouksista oli tarjolla vähintään tuo 100 megabitin laajakaistayhteys eli oltiin lähes puolen päässä siitä.

Edellinen hallitushan nopeutti näitä tavoitteita ja korotti myös tukia, ja tässä esityksessä jatketaan laajakaistatukia haja-asutusalueille. Ehdotettu laki siis mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista, ja tukiohjelmahan on, niin kuin ministeri kertoi, suunnattu alueille, joille kaupallista laajakaistaa ei ole tulossa ennen vuotta 2025, ja tässä huomioidaan myös — mitä pidän erittäin tervetulleena — taajamien ongelmat. Ja tähän on varattu nyt rahaa 5 miljoonaa euroa, ja tavoitteena on noin 10 000 kotitaloutta saada tällä ohjelmalla laajakaistayhteyksien piiriin.

Digitaaliset palvelut, etäkoulutus, josta nyt koronan aikana on paljon tullut kokemuksia, mutta myös etätyö, joka on ottanut ison harppauksen tämän koronaviruksen aikana, yleistyvät kovaa vauhtia ja itse asiassa kasvavat kiihtyvällä tahdilla. Korona on nopeuttanut tätä digiloikkaa tällä puolella, ja paikasta riippumaton työ mutta myös opiskelu yleistyvät kovaa vauhtia.

Tällä hetkellä maamme tietoliikenneyhteydet nojaavat edelleen aika voimakkaasti mobiiliverkkoon. Ja niin kuin ministeri kertoi, aika monet vielä tekevät näitä hankintojakin niin, että toteavat, että tuo riittää tässä vaiheessa. Suomi tavoittelee yhdessä nousua tietoliikenneverkkojen kärkimaaksi, mutta kiinteiden laajakaistayhteyksien osalta me olemme itse asiassa edelleen alle EU:n keskitasoa. Maamme pitkät välimatkat mutta myös sääolosuhteet ja jopa vaihteleva maasto ja jatkuvasti kasvava tietoliikenne asettavat tälle digitaaliselle infrastruktuurille korkeat vaatimukset.

Itse asiassa kuulin tuossa jokin aika sitten toteamuksen, jossa todettiin, että 10 vuoden kuluttua verkkoyhteys on asumisen kannalta kaikkein tärkein. Siihen kytkeytyvät niin sähkö- kuin vesijohtoverkostotkin. Kunnollinen verkkoyhteys vaikuttaakin hyvin voimakkaasti alueen elinvoimaan. Eli on arvioitu, että 10 vuoden kuluttua verkkoyhteys on asumisen kannalta kaikkein tärkein ja siihen kytkeytyvät niin sähkö- kuin vesiverkostotkin, eli puhutaan erittäin merkittävästä kokonaisuudesta. Ja itse asiassa myös 5G-verkko, josta tässäkin salissa on puhuttu, vain valokuidun avulla voidaan rakentaa kattavasti. Myös langattoman tietosiirron seuraava suuri kehitysaskel eli 5G hyödyntää näitä valokuituja.

Arvoisa puhemies! Loppuun haluan nostaa yhden sellaisen huolen, mikä tässä nopeassa rakentumisessa on, ja tiedän, että ministerikin tätä on pohtinut, ja se on tämä omistuspohja. Millä tavalla me takaamme, että meillä ei synny maahan uutta Carunaa tai pahimmillaan tilannetta, jossa näitä verkkoja nyt rakennetaan ja ne siirtyisivät vaikkapa kiinalaisomistuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

seen taikka johonkin muuhun omistukseen, missä niiden valvonta, hallinta eivät olisi meidän omissa käsissämme? Vesi- ja sähköverkot ovat tällaisia niin sanottuja luonnollisia monopoleja, eikä olemassa olevien verkostojen rinnalle ole mahdollista synnyttää kilpailijaverkostoja, ja näin muuten tulee tapahtumaan isolta osin näiden tietoliikenneverkkojenkin kohdalla. Ja siksi pitäisi nyt ehkä olla askel edellä ja pohtia sitä, millä tavalla nämä verkot säilytetään jollain tavalla suomalaisten päätösvallassa tulevaisuudessa, eli että ei tehtäisi samaa virhettä kuin sähköverkkojen kohdalla tai sitten niin, että nyt rakentuu nopeasti isoja verkkoja, jotka myytäisiin vaikkapa Huaweiille tai jollekin muulle isolle kansainväliselle toimijalle. Tässä tulee hinnoittelukysymys mieleen mutta myös tietoturva ja tämäntyyppiset kysymykset. Ja oikeastaan toivoisin, kun ministeri Harakka on tähän kokonaisuuteen hyvin perehtynyt ja on täällä paikalla tätä lakiesitystä esittelemässä, että voisitteko hivenen avata tätä problematiikkaa. Olenko turhaan huolissani siitä, että tästä syntyisi tällainen uusi luonnollinen monopoli, joka saattaisi synnyttää hintojennousuautomaatin mutta myös erittäin vakavan tietoturvauhkan? Meillä on myös valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Suna Kymäläinen täällä salissa, ja mielelläni tästä voisin käydä jopa vähän keskustelunvaihtoakin, minkälaisia huolia tässä kokonaisuudessa näemme. — Kiitos, puhemies.

14.21 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Nopea laajakaista parantaa merkittävästi elämänlaatua ja helpottaa huomattavasti myös etätyötä, samalla toki antaa mahdollisuuden valita vapaasti, missä asuu. Tämän vuoden koettelemukset ovat nostaneet esiin myös harvaan asutun maan hyödyt. Yhä useampi on kiinnostunut monipaikkaisesta asumisesta ja etätöistä. Toimivan laajakaistan merkitys on tullut osaksi suomalaista ruisleipää, jonka pitää olla saatavissa kaikille. Yhteiskunta toimii hyvin pitkälti verkossa, jossa palvelee lopputonta määrää asiakkaita. Verkot nopeuttavat ja parhaillaan myös totta kai sujuvoittavat palveluja. Onkin aiheellista kysyä, onko meillä tasa-arvoinen yhteiskunta laajakaistayhteyksien osalta. Tiedämme kaikki, että sitä tasa-arvoisuutta ei kaikilta kohdin ole. Siksi onkin aika toimia, ja se on myös tämän esityksen ydintä. Hallitus siis toimii. Myös alueiden elinvoiman kannalta tietoliikenneyhteydet ovat yksi perusasioista tai niiden tulisi olla niitä, siis pala sitä ruisleipää.

Puhemies! Suomessa on tuettu laajakaistarakentamista julkisella tuella vuoden 2010 alusta asti. Tässä esityksessä on kyseessä siis laajakaistatukiohjelmien jatkaminen. Hallituksen esitys mahdollistaa laajakaistarakentamisen tukemisen alueilla, joille nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole tulossa ennen vuotta 2025. Keskustan tärkeiden tavoitteiden mukaisesti tukikelpoisia ovat siis pysyviin asuntoihin sekä yritysten ja julkishallinnon toimipaikkoihin toimitettavien liittymien lisäksi jatkossa myös vapaa-ajan asuntoihin toimitettavat liittymät.

Vaikka esityksessä onkin ehkä joitakin epäselvyyksiäkin nähtävissä, on siinä kuitenkin tahtoa ja tarmokkuutta. On selvää, että projekti laajakaista etenee, ja siitä kiitos. Koko maan kattavaa nopeiden laajakaistayhteyksien saatavuutta ei voida olettaa syntyvän ilman julkista tukea. Tämä on realismia, ja kiitän siitä, että hallitus toimii. Esitetyllä 5 miljoonan euron tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin arvioidaan saatavan noin 10 000 uutta kotitaloutta. Se on kuitenkin aika monta savua ja toki myös askellusta kohti [Puhemies koputtaa] yhteiskunnallista laajakaistatasa-arvoa ja -todellisuutta.

14.24 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan kiittää edustaja Heinosta näistä lämpimistä sanoista, jotka lähtevät jo sieltä Matti Vanhasen hallituksen ajoil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

ta, eli pitkäaikaisia tavoitteita, joita Suomen Keskusta on asettanut tähän, että koko maa olisi elinvoimainen. Tämä Heinosen ajattelu myöskin eroaa hyvin paljon niistä ajatuksista, mitä kokoomuksessa on viime päivinä nähty, kun lueskelin aikani kuluksi tavoitelinjauksia sieltä nuorilta, jotka ilmoittivat, että pitäisi autoilun verotusta kiristää ja ei enää lento-liikennettä tukea tuonne maakuntiin, tai muutenkaan teiden kunnosta ei enää välitetä [Puhemies koputtaa] samalla tavalla kuin ennen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Asiaan.

Kyllä nämä kaikki toimet, yhtä lailla kuin tämä laajakaistarakentaminen, koskevat sitä, että koko maa voi hyvin. Se, että vakituisen asumisen, loma-asuntojen, yrittäjien, niiden kaikkien, piiriin saadaan toimivat yhteydet, niin kuin tämä korona on nyt opettanut, on tärkeää ja hallituksen prioriteettilistalla korkealla.

Niin kuin tässä puheissa on tullut jo mainittua, asumiseen liittyy hyvin paljon se, että ollaan verkkoyhteyksien varassa jatkossa, niin kuin sähkö, vesi, kodinkoneet, kaikki nämä. Mutta kun joskus tulee mietittyä, onko järkeä sitten laittaa näitä palveluita ja rakentaa sellaisille alueille, missä väestöä on vähän, niin kyllä: se on yhtä lailla se elinvoima, mutta myöskin turvallisuus ja siitä huolehtiminen, ja niin kuin sanoin, koko maan elinvoima.

Keskustan kannalta toivoisin myöskin, että tämä hanke saisi jatkoa EU:n elvytyspaketin kautta. Eli nyt kun meillä on tätä kestävä kasvun ohjelmaa ja kiertuetta käyty, niin siihen pitäisi jollakin tavalla saada sidottua se, miten me pystyisimme hyödyntämään sitä EU:sta saatavaa rahoitusta, jotta tässä hankkeessa päästäisiin ikään kuin sitten toiseen vaiheeseen. Toivon, että tätä ministeriössä tarkkaan harkitaan ja pohditaan niitä keinoja siihen.

Tämä on osaltaan myöskin sitä Marinin hallituksen ohjelmaa, jossa halutaan nähdä taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukainen Suomi, ja tämä on myöskin osa sitä sosiaalista oikeudenmukaisuutta, että on palveluiden piirissä entistä paremmin.

14.26 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tässä tosiaankin voi yhtyä kollegoihin, kiitoksiin siitä, että tätä jo edellisten hallitusten aloittamaa laajakaistatukiohjelmaa jatketaan. Tämä on äärimmäisen tärkeää, juuri se, että tukea suunnataan niille alueille, joille ei ennen vuotta 2025 ole tulossa kaupallisesti laajakaistaa. Myöskin halutaan huomioida näitä taajamien ongelmia.

Erityisesti nyt korona-aikana, kun tuntuu, että ihmiset ovat vihdoinkin tajunneet sen, että muuallakin kuin Kehä kolmosen sisäpuolella voi asua, meillä on todennäköistä, että ihmiset hakeutuvat niin töitten kuin yritysten suhteen haja-asutusalueille, ja siellä tätä hakeutumista kyllä kovasti haittaa se, että näitä laajakaistayhteyksiä ei todellakaan ole joka puolella tai sitten ne ovat vielä hyvin heikkolaatuisia.

Täällä edustaja Kivisaari toi esille sen, että minkä verran on mahdollista saada lisäystä, mutta minä kuitenkin itse sanoisin, että tämä 5 miljoonaa euroa tuntuu kyllä kovin pieneltä summalta, kun olisi 10 000 uutta kotitaloutta. Minä olen kyllä enemmänkin huolissani siitä, onko tämä summa riittävä. Eli kyllä minä näkisin, että tässä, jos mahdollista, olisi syytä saada tätä asiaa vähän runsaammalla budjetoinnilla eteenpäin ja juuri ymmärtää se, että me olemme lukeneet nyt lehdistä siitä, kuinka jostakin USA:n Piilaaksosta hakeudutaan Ilomantsiin ja muille suomalaisille harvan asutuksen alueille ja tuodaan ne omat yritykset sinne mukana. Ne tarvitsevat erittäin hyvät tietoliikenneyhteydet, ja tässä minun mielestäni nyt olisi syytä vielä tarkastella tätä asiaa hallituksen piirissä ja miettiä, onko mahdollista,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

että tässä kenties vielä tullaan lisärahalta tämän asian suhteen — ja luulen, että aika nopeasti rupeaa löytymään sitten tällekin rahalle se käyttökohde. Markkinaehtoisuus ei ole tosiaanakaan hoitanut näitä laajakaistayhteyksiä joka puolelle, ja siinä mielessä tätä tukea edelleenkin tarvitaan.

Kun ministeri on tässä paikalla, niin olisin kysynyt siitä, että tiedetään, että silloin aikaan niitä surullisenkuuluisia kuntien yrityksiä ja tällaisia, joissa oli kuntaa ja yksityistä toimijaa mukana, pistettiin pystyyn ja siellä ei ollut sitä osaamista. Ne yhteydet hinnoiteltiin päin männikköä, ja siinä on käynyt sillä tavoin, että jotkut kunnat ovat joutuneet isoihin taloudellisiin vaikeuksiin, kun ovat lähteneet näihin ei-markkinaehtoisesti ja -taidolla laskettuihin kuvioihin mukaan. Itse asiassa tiedetään lähialueeltakin Rautavaaran kunta, joka todellakin kävi hyvinkin syvissä talouden miinusluvuissa pitkälti sen takia, että oli mukana tämäntyyppisessä yrityksessä. Eli minkä verran nyt näitä kuntien hallinnoimia yrityksiä tai niissä mukana olevia yrityksiä on olemassa? [Puhemies koputtaa] Ja onko mahdollista, että ne näissä yhteyksissä vielä hakevat tätä rahoitusta?

14.30 Joonas Könttä kesk: Arvoisa herra puhemies! Internetlaajakaista on palvelu, joka on nykypäivänä verrattavissa jopa veteen ja sähköön, ja sen takia on olennaista, että tämä sali ja hallitus — niin edelliset, nykyinen kuin tulevatkin — huolehtivat siitä, että toimivat laajakaistainternetpalvelut ovat kaikille Suomen kansalaisille käytössä riippumatta siitä, missä päin tätä hienoa maata asuu. Tähän liittyy myös se, että yhä enemmän palveluita siirtyy verkkoon, ja mikäli me haluamme, että ihmiset tottuvat niitä palveluita käyttämään, niin täytyy olla myös mahdollisuus käyttää niitä palveluita. Puhun vaikkapa siitä, että yhä useampi viranomaispalvelu on verkossa, ja sen takia on tärkeää, että ne palvelut toimivat. Aivan kuten useampi kollega on tänään maininnut, myös koronaviruksesta johtuen ihmiset ovat hakeutuneet etätöihin, ja liian usein — ei tarvitse mennä edes kovin kauas — se videoyhteys pitää sammuttaa, jotta edes ääni kuuluu, ja tämä ei kyllä ole optimitila.

Mitä tulee tuohon edellisen puhujan, edustaja Essayahin, kommenttiin: valitettavasti on näitä kuntia, jotka ovat olleet ongelmissa — ministeri hyvin ne kunnat tietää myös tuolta Keski-Suomesta, ja se tilanne on ollut hankala. Käsittääkseni nyt on valoa tunnelin päässä, ja haluan itse kiittää ministeriä ja hallitusta siitä, että tässä esityksessä on oikea suunta, vaikkakin yhdyin toki niihin huomioihin, että tuo viiden miljoonan tukipotti on turhan vaatimaton. Toivottavasti Euroopan unionin elvytysrahoja olisi mahdollista hyödyntää myös tähän Laajakaista kaikille -hankkeeseen.

On myös aivan totta, kuten ministeri esittelypuheenvuorossaan kertoi, että myös niillä alueilla, joilla laajakaista ei välttämättä ole kaupallisesti kannattava, ne ulkoisvaikutukset ovat merkittävät, ja sen takia tässä esityksessä on mielestäni ainakin asiantuntijakuulemisissa tullut hyvin esiin, että niin yrittäjien, yritysten kuin myös elämänlaadun kannalta tässä kannattaa myös valtion olla tukemassa.

Pari kysymystä ministerille tuosta asetusluonnoksesta, joka nyt on sitten lähdössä lausunnolle. Erinäisissä asiantuntijakuulemisissa on kuultu huolta tästä nopeuteen liittyvästä symmetrisyydestä ja aika runsaistakin poikkeamista, mitkä nyt alustavasti ollaan sallimassa. Miten, ministeri, te näette tämän? Ja ehkä toinen kysymys, joka epäsuorasti liittyy tähän mutta johon kuitenkin yhteiskunnankin kuluja menee, on tämä maakaapelointi. Kun me parhaillamme myös viemme sähköverkkoja tuonne maan alle, mullan alle, niin olisiko joitain elementtejä, jotta samalla voitaisiin toteuttaa yhteiskaapelointia, ettei nyt kahteen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

kertaan ensin laiteta sähköjohtoa maan alle ja toisessa vaiheessa viikon päästä sitten laajakaistakaapelia?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, jatketaan puhujalistan parissa. Huomaan, että yksi tai kaksi haluaisi debatoida, mutta jos ei... — Aha, nyt alkaa tulla enemmänkin.

14.33 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erinomainen, mutta itsekin kiinnitin huomiota tähän, että ”todelliseen tarpeeseen nähden”, ja kun otetaan huomioon nämä kuntien vaikeudet, joissa yksittäisellä kunnalla on jo useiden miljoonien ongelmia ja kunnan takauksissa on ongelmia, niin kyllähän tämä määräraha on aika pieni. Mutta sitä ei sovi moittia, koska minä uskon, että hallituksilla on mahdollisuus jatkossa tarkastella uudelleen, kun nähdään, mitä käytännössä tapahtuu, sillä kun itsekin parantelin vähän näitä laajakaistanopeuksia omassa kodissani ja juttelin asentajien kanssa, niin sanoivat, että nyt on todella kiire, että nimenomaan korona-aikana ihmiset ovat jo itse panostaneet valtavasti näihin nopeisiin ja nopeutuviin tietoliikenneyhteyksiin. Kun me ajattelemme tätä muutosta, niin sitähän me emme tiedä, mitä tämä etätyö ja monipaikka-asuminen tulee tulevaisuudessa olemaan, mutta ainakin itse koen niin, että se on mahdollisuuksien tasa-arvo, että meillä on mahdollisimman hyvät liikenneyhteydet eri puolilla Suomea, ja sehän käsittää nämä tietoliikenneyhteydet. Kun ne ovat kunnossa, niin tällainen järkevä, itse kullekin — sekä yrityksille että julkiselle hallinnolle — sopiva etätyö on mahdollista.

14.34 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tartun tähän etätyöasiaan ensimmäiseksi. Etätyö on monen toive, mutta monen kohdalla se sitten jää sen vuoksi, ettei ole toimivaa nettiä. Itse asiassa tämä kiinteä laajakaista koko maan osalta kattaa vain 58 prosenttia kotitalouksista, ja meillä on alueita, joilla jäädään reilusti alle puolenkin, kuten esimerkiksi Etelä-Savossa vain 48 prosenttiin. Muistan kyllä, kun hallitusohjelmaa kirjattiin ja kävimme tästä runsasta keskustelua Säätytalon pöydän äärellä ja näimme tarpeelliseksi tämän jatkon Nopea laajakaista -ohjelmalle.

Haluaisin kysyä ministeriltä, että jos tällainen langaton yhteys rakennetaan ja osoitautuukin, että yhteydet eivät toimi, [Puhemies koputtaa] niin mitä näiden kustannusten osalta sitten tapahtuu.

14.35 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin nopeat, toimivat ja myöskin tasalaatuiset, vakaat laajakaistayhteydet ovat erittäin tärkeät koko Suomessa, ja kiitos ministerille, että nyt tätä asiaa edistetään. Korona-aika on tosiaankin aikaansaanut sen, että etätyö ja työpaikkariippumattomuus on lisääntynyt ja töitä voi tehdä ja opiskella voi myöskin maakunnissa, mikäli vain on toimivat tietoliikenneyhteydet.

Itse lämpimästi kiitän siitä, että nyt tähän tuen piiriin on otettu vapaa-ajan asunnot. Se on ollut keskustan tavoite jo pitkään, ja nyt se on otettu. Kiitos ministerille siitä asiasta.

Oikeastaan tässä hallituksen esityksessä on lähes kaikki kohdallaan. Ainoastaan, kun hallituksen esityksen lopussa on se asetusero — onhan nyt niin, arvoisa ministeri, että se on nimenomaan luonnos, se lähtee lausunnoille? Siellä on nimenomaan otettu kantaa tulevaan ja lähtevään signaaliin, [Puhemies koputtaa] ja se ero tuntuu aika isolta, samoin nämä kuntien maksuosuuksien erot.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

14.36 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä Nykytila ja sen arviointi -kohdassa kerrotaan, että maaseudun kunnissa vain reilulla 40 prosentilla on kiinteä laajakaistayhteys kotona, ja kysyisin, ministeri, teiltä, mitä ajattelette tähän syyksi. Siellähän asuu paljon ikäihmisiä, eläkeläisiä, ja se liittyminen kiinteään kaistaan voi myös olla aika hintava ja ihmiset voivat kokea sen ylivoimaiseksi. Millä tavalla olisi mahdollista tukea tätä, että yhä useampi voi maaseudulla myös liittyä kiinteään laajakaistataan?

Erityisesti katsottaessa tulevaisuuden sotea, ikäihmisten palveluja, ikäihmisen kotipöydälle kuuluu se tietokone. Sitä kautta otetaan yhteyttä terveydenhuoltoon, Kela-toimistoon, eläkeasioihin — minne tahansa se tietokone on avain ulkomaailmaan. Tätä pitäisin erittäin tärkeänä, että kuullaan myös näiden perheiden tilannetta. Millä tavalla, ministeri, tekisitte sen, että kuulisitte näitä ikäihmisiä?

14.37 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jatkaisin oikeastaan tuosta, mistä edustaja Juvonen äsken puhui. Eli digitaalinen köyhyys, niin sanottu digiköyhyys, on aika merkittävä kysymys, ei pelkästään meillä Suomessa vaan koko Euroopan alueella, sekä verkkojen saavutettavuuden että myöskin laitteistopuutteiden osalta. Tämä on sellainen asia, jossa me suomalaiset voisimme olla myöskin aktiivisia EU-tasolla niin, että me edunvalvonnassa ajaisimme näihin hankekokonaisuuksiin tällaisen digitaalisen köyhyyden vähentämispakettia, josta sitten myöskin alueellisesti voitaisiin hakea rahoitusta jatkossa. Tänä päivänä tietysti tämä elpymisrahoitus on yksi osa sitä ja mahdollisuus, mutta nämä ovat semmoisia asioita, jotka nyt vasta nousevat sinne eurooppalaiseenkin keskusteluun. Tässä Suomi voisi olla kyllä edelläkävijä, koska meillä sekä alueellisesti että myöskin toiminnallisesti tätä ikävää köyhyyden muotoa esiintyy paljon. — Kiitos.

14.38 **Raimo Piirainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tervetullut, ja koronaepidemian aikainen tai nyt tämänhetkinenkin etätyö on osoittanut sen, että meillä on tarvetta tällaiselle laajakaistakuituverkon kehittämiselle.

Mutta kun tässä on puhuttu harvaan asutuista alueista, niin täytyy muistaa, että saattaa hyvinkin olla sijoittunut isoja yrityksiä harvaan asutulle alueelle, maatalousyrityksiä, mitkä tarvitsevat tällä hetkellä suuria nopeuksia, ja mobiililla ne eivät toimi. Eli ne tarvitsevat kuitua. Sen takia on erittäin tärkeätä, että tämä kuitu tavoittaisi useamman talouden tällä hetkellä. On todettu, että nopeat yhteydet ovat avainalueille elinvoimaisuutta, eli tämäkin vahvistaa sitä, että koko Suomi olisi hyvä saada kuidun varteen.

14.39 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia vastuuministerille siitä, että tämä laajakaistarakentaminen etenee, kuten hallitusohjelmaan on kirjattu.

Käsittelyssä oleva esitys on meille keskustalaisille erityisen mieluisa, sillä pidämme kaikkien alueiden kehittämistä ja elinvoimaisuuden vaalimista tärkeänä. Yksi näistä keinoista on kattavan laajakaistaverkoston rakentaminen koko maahan. Kuten tieverkoston kunto ja ylläpitäminen on merkittävä osa haja-asutusalueilla asuvien ihmisten tasapuolista huomioimista, yhtä lailla toimivia ja kattavasti rakennettuja tietoliikenneyhteyksiä voi pitää kansalaisille kuuluvana perusoikeutena.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

Erilaiset palvelut ovat siirtyneet todellakin vauhdilla verkon kautta nettiin, ja oletetaan, että ihmiset hoitavat niitä enenevässä määrin myös sitten netin kautta. On pelkästään oikeudenmukaista, että mahdollistetaan toimivat yhteydet.

14.40 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Enää ei puhuta tietenkään pelkästä netistä tai siitä, mitä se on ollut perinteiseen vanhaan aikaan. Täällä on puhuttu etätyöstä, etäopiskelusta, tiedonsaannista, ja niin kuin tuossa puheenvuorosani totesin, on arvioitu, että kymmenen vuoden kuluttua verkkoyhteys on koko asumisen kannalta kaikkein tärkein. Siihen kytkeytyvät niin sähkö- kuin vesiverkostotkin ja niin pois päin.

Tämä koordinaatio on hyvä huomio. Olen itsekkin hankkimassa toiselle vapaa-ajanasunnolle nettiyhteyttä. Samaan aikaan tehdään sähköverkkoremontteja. Ministeri Harakan aikana myös tiestön korjausurakat etenevät, ja sitten tulee näitä laajakaistahankkeita. Näissä olisi kyllä nyt äärimmäisen järkevää löytää tiettyä koordinaatiota, että järjestys ei ole niin, että ojaa kaivetaan ensin tieremontissa, vähän ajan päästä sähköremontissa ja sitten vielä laajakaistaremontissa. [Puhemies koputtaa] En ainakaan itse ole löytänyt mistään, että tätä koordinaatiota varsinaisesti johdettaisiin.

14.41 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhutaan todella tärkeistä asioista nimenomaan harvaan asutulle maaseudulle, ja olemme myös sen harvaan asuttujen alueitten parlamentaarisen työryhmän työn aloittaneet, ja seuraavassa kokouksessa meillä sitten käsitellään juuri laajakaistaa ja saavutettavuutta. Jaan kyllä tässä edustaja Köntän huolen tästä asetuksesta, mikä on siellä tekstin lopussa. Ajattelinkin, että eihän voi vain olla niin, että nämä nopeudet olisi räätälöity nyt olemassa olevien mobiilioperaattoreiden toiveiden mukaisesti, koska tässähän on kuitenkin tärkeää, että tavoitteena on teknologianeutraalisuus. Siinä on riski, että tämä asetusluonnos murentaisi näitä mahdollisuuksia rakentaa maaseudulle niitä kiinteitä laajakaistoja ja vetää sitä valokuitua. Tähän toivoisin myös ministeriltä vastausta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kiljunen, Hoskonen, Könttä ja Mäkelä, ja sen jälkeen takaisin puhujalistaan.

14.42 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En halua idealisoida etätyötä enkä myöskään etäopiskelua sinänsä, ja haluan myöskin muistuttaa, että meillä on yli 300 000 yli 65-vuotiasta, joilla ei ole tietokonetta. Silti tunnistan sen tarpeen, että verkostotyöskentely ja verkostoissa toimiminen on tullut jäädäkseen, ja panostus näiden laajakaistayhteyksien rakentamiseen koko valtakunnan alueella on tähdellistä.

Edustaja Heinonen kertoi, että hänellä on toisessa vapaa-ajan asunnossaan nyt pyrkimyksenä saada myöskin laajakaistayhteys. [Timo Heinonen: Ei, se on ainoa!] Minulla on vain yksi vapaa-ajan asunto, mutta haluaisin korostaa sitä, mikä tässä on tullut esille, että on erinomaista se, että kakkosasunto, jollaisia vapaa-ajan asunnot yhä useammin ovat — niin on ilmeisesti myöskin edustaja Heinosella, juuri tästä on kysymys — on tullut yhtä tärkeäksi työskentelypisteeksi kuin ykkösasunto. Tässä suhteessa myöskin vapaa-ajan asunnot, jollaista termiä minä käytän, on mitä järkevintä saattaa tässä toimivien laajakaistayhteyksien piiriin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

Ymmärrän, että tämä tuki tässä suhteessa on suhteellisen pieni tarpeisiin nähden, mutta ilmeisesti hallitus [Puhemies koputtaa] ei ole tähän pysäyttämässä näitä tukitoimia.

14.44 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kokeemuksesta tiedän, että kotikuntaani Ilomantsiin rakennettiin valokuitutekniikkaan perustuva verkko koko kunnan alueen kaikille asukkaille, jotka sen halusivat. Se onnistuu, kun se tehdään hyvällä suunnittelulla, kunnan riittäväillä panostuksilla ja ennen kaikkea asiantuntevalla, osaavalla työvoimalla toteutettuna. Se vaatii huippukoneet ja huippuosaajat tekemään sen, että se toimii, ja nyt se toimii.

Tämän ongelman ydinhän on siinä, että kun olemme tietoisesti pystyneet pitämään tässä maassa suurimman osan [Salissa soi puhelin] tämän valokuituverkon ulkopuolella, niin se on aiheuttamassa sen, että tämä maa jakautuu armotta kahtia. Kaikki nykyajan tiedot ja kaikki palvelut ja muut menevät väkisin nettiin terveydenhuollosta alkaen, kaikki me sen tiedämme. Tämän takia olen suuresti monta kertaa, jo vuosia tässä talossa vaatinut, että rakennerahastoista tuleva raha pitää käyttää näihin hankkeisiin. Meillä on se raha olemassa. Kysymys on enää, halutaanko tässä maassa se tehdä.

Kiitän ministeriä, että hän on sitkeästi asiaa vienyt eteenpäin, ja toivon mukaan sitä voimaa riittää edelleen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vanhan tavan mukaan, jos istuntosalissa kännykkä soi, se, kenellä kännykkä soi, tarjoaa kahvit muille salissa olijoille.

Edustaja Könttä — se ei kuitenkaan ollut edustaja Könttä — pitää puheenvuoron.

14.45 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toden totta, tuo puhelinääni tuli tuolta salin vasemmalta laidalta.

Tänään on puhuttu näistä niin sanotuista kakkosasunnoista tai mökeistä. Tämä on minusta tärkeä aspekti huomata myös matkailun osalta, että vaikka ihmiset tulevatkin Suomeen ja hakevat rauhaa, niin monesti halutaan illalla käydä kuitenkin netissä katsomassa Netflixistä ohjelmia ja muita. Eli siinä on myös iso mahdollisuus, ja sen takia matkailu vaatii sitä, että meillä on hyvät yhteydet.

On totta, että esimerkiksi tämä kiinteä etäyhteys voi riittää yksityistalouksiin ja tällaiseen ikään kuin normaalikäyttöön, mutta täällä juuri mainitut isommat maatilat, konepajat ja muut yritykset vaativat kyllä sitä kiinteää kuitua. Tässä toivon, että voidaan myös kartoittaa niitä alueita, missä tämä kiinteä etäyhteys riittäisi, missä taas vaaditaan nimenomaan kuituyhteyttä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä edustaja Mäkelä, ja sen jälkeen puhujalistaan.

14.46 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys sinänsä edistää ihan kannatettavia asioita, totta kai laajakaistarakentaminen on tärkeää, mutta haluan kuitenkin omassa puheenvuorossani tuoda esille sitä, että näitten laajakaistayhteyksien saatavuuden kanssa on aitoja ongelmia myös muualla kuin näillä usein mainituilla harvaan asutuilla alueilla. Aivan kaupunkien kaava-alueilla saattaa olla sellaisia seutuja, joissa kiinteitä laajakaistayhteyksiä ei ole kunnolla saatavilla ja joudutaan olemaan näiden langattomien laajakaistayhteyksien varassa, jotka joskus toimivat hyvin ja toisinaan eivät. Tästä kertoo se ministerin aiemmin mainitsema asia, että 40 prosenttia kotitalouksista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

käyttäisi langatonta laajakaistayhteyttä ainoana nettiyhteytenään. Eihän sitä kukaan huvikseen tekisi. Se tehdään sen takia, kun langallista, riittävän nopeaa, ei ole saatavilla.

Nämä langattomat ja langallisetkin yhteydet ovat nyt pitkälti operaattoreiden hyvän tahdon varassa, ja kilpailu toteutuu hyvin rajallisesti operaattoreiden välillä, koska käytetään samaa masto- ja verkkoinfraa. Tässä olisi jonkinlaisen ratkaisun paikka, jos löydettäisiin keinoja, miten saataisiin parannettua laajakaistayhteyksiä [Puhemies koputtaa] myös kaupunkien kaava-alueiden laitojen kannalta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt puhujalistaan.

14.47 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on jo sanottukin aika paljon ja keuhuttu ja on nostettu eri huomioita esille, mutta muistelen tuota vuoden 2010 tilannetta, kun laajakaistahankkeet lähtivät silloin liikkeelle ja silloinhan oltiin hirveästi intoa täynnä. Muistan, että siihen käytettiin myös rakennerahastorahoja eri maakuntien osalta ja tällä tavalla saatiin kuituverkkoa ja myös mobiilia, sen aikaista mobiiliyhteyttä liikkeelle. Ja ovat siellä operaattorit varmaan itsekin omilla rahoillaan tehneet, vetäneet kuitua, ja siitä on sitten ollut huonojakin seurauksia muutamille operaattoreille, että on talous kärsinyt siitä, mutta tärkeintä on, että valtio kumminkin on mukana, ja nyt on todella hyvä tämä valtiontuki, ja niin kuin täällä on todettu, niin se voisi tietenkin olla suurempi.

Minä ajattelen nyt tässä vähän pitemmälle. Ministerikin mainitsi tämän 5G-yhteyden, ja tietenkin siihen panostamisesta nyt sitten tämän elpymisrahaston osalta ministeriltä on jo kysyttykin, mutta kysyn minäkin vielä: mitä mahdollisuuksia meillä on elpymisrahastolla saada tähän rahoitusta ja sillä tavalla saada hanketta liikkeelle?

Vaikka tämä 5G on nopea yhteys, se tarvitsee kuitua kumminkin, että se toimii, ja sitten taas tämä 5G-yhteys toimii enemmän ehkä taajaan asutulla seudulla, eli harvaa seutua se ei sillä tavalla palvele. Sen takia näen tärkeänä sen, että kuitua vedetään edelleenkin ja tuki-verkot saadaan harvaan asutulle seudulle ja sitten sillä mobiililla tehdään ne loppuviilaukset.

Niin kuin täällä on aikaisemminkin todettu, niin tämä koronaepidemia ja etätyö toivat sen, että aika paljon vapaa-ajanasunnoilla tehtiin töitä, ja tällä hetkellä kun ajattelee vapaa-ajanasumista, niin ne ovat korkealaatuisia, omakotitaloon verrattavia asuinrakennuksia ja niillä on hyvät yhteydet sitten oltava ja se vaatimustaso sillä tavalla. Se tuo elinvoimaa sille alueelle, se on aivan selvä asia, että pystytään työskentelemään sieltä etäyhteyksien päästä ja asumaan sitten, missä itse haluaa. Näen tämän erittäin tärkeänä ja kannustan ministeriä ponnistelemaan edelleenkin rahoituksen saamiseksi tähän. — Kiitoksia.

14.50 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä ehdotettu laki mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista.

Arvoisa puhemies! Täällä ollaan käyty hyvää keskustelua, ja nostan vielä esille sen huomion, että koko Suomen alueiden eroista kertoo se, että suurimmissa kaupungeissa lähes 70 prosentilla kotitalouksista on kiinteä laajakaistayhteys käytössä, mutta maaseutumaisissa kunnissa vain reilulla 40 prosentilla on kiinteä laajakaistayhteys kotona, ja kaikista Suomen kotitalouksista 40 prosentilla oli hankittu kodin ainoaksi nettiyhteydeksi matkaviestinverkon kautta toteutettu liittymä. Tässä, arvoisa puhemies, on juuri se asia, mitä meidän tulisi miettiä, millä tavalla saisimme myös sinne maaseudulle ihmisille kiinteät verkot, jotta laajakaistayhteys olisi mahdollinen. Ehkä se hinta on kova sille asukkaalle siellä omassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

talossa jossakin metsän keskellä liittyä verkkoon, ja tätä ehkä olisi hyvä miettiä, että mikä olisi kohtuullinen hinta sille, että myös eläkeläispariskunta tai ikääntynyt ihminen voisi liittyä kiinteään verkkoon. Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry julkaisi jo vuosia sitten selvityksen ”Kohden vuotta 2020 — näkökulmia digitalisaation vaikutuksista ikääntyvien arkeen”, ja siellä mainitaan muun muassa, että ikääntyneillä, ikäihmisillä on oikeus digipalveluihin. Toki siellä on paljon myös haasteita. Meillä on tulevaisuudessa myös digikodit, ja digi tulee myös sote-uudistuksen ja sote-palvelujen kautta olemaan yhä useamman ihmisen kodissa, eli yhteyksien on toimittava.

Valtiontalouden tarkastusvirasto julkaisi tammikuussa 2020 jälkiseurantaraportin, joka käsitteli valtion tukemaa laajakaistan rakentamista. Valtiontalouden tarkastusvirasto on aiemmin tehnyt hankkeeseen tarkastuksen. Tämä hanke pohjautui vuoden 2007 hallitusohjelman kirjaukseen, ja hanke toimii nykyään Nopea laajakaista -tukiohjelman nimellä. Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan tuetun laajakaistan arvioidut rakentamiskustannukset olivat noin 350 miljoonaa euroa, ja valtiontuki oli 70 miljoonaa euroa. Hankkeiden kustannuksiin osallistuivat myös kunnat. Liikenne- ja viestintäministeriö ja Traficom toimitivat vuonna 2019 Valtiontalouden tarkastusvirastolle selvityksen, johon vastasi 24 hankkeeseen osallistunutta kuntaa, ja puolesta näistä tukiohjelma oli vaikuttanut olennaisesti kuntien talouteen. Eli on hyvin tärkeää, että kustannukset, mitkä mahdollisesti myös näistä rakennustoimista syntyvät, eivät sitten kaadu kuntien niskoille. On erittäin tärkeää, että kustannukset pysyvät kohtuullisina.

Siinä mielessä myös itse kiinnitän huomiota tähän tukiohjelmaan varattuun rahasummaan — se on 5 miljoonaa euroa — ja kysyn ministeriltä: Miten koette, onko se riittävä ja millä tavalla mahdollisesti siinä voidaan sitten joustaa? Nimittäin Suomi on todellakin laajamaa, ja varmasti tarvitaan paljon erilaista rakentamistoimea.

Mutta yhtä kaikki: Etätyö, etäopiskelu, palvelujen saatavuus — kaikki toimii sekunnissa, salamannopeasti sähköisen verkon kautta, ja siihen meillä kaikilla suomalaisilla tulee olla oikeus. Ja ehkä tämä korona on näyttänyt meille sen, miten äkkiä, nopeasti, sujuvasti ja sukkelaan me kykenemme tähän digiloikkaan, ja me olemme kaikki siinä mukana. Mahdollistetaan se, että kaikki olemme todellakin mukana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Harakka, 3 minuuttia.

14.54 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Kiitoksia tästä arvokkaasta keskustelusta. Edustaja Heinonen avasi sen muistuttamalla todellakin siitä, että on yli kymmenen vuotta ollut hankkeena tämä koko Suomen saataminen huippunopeiden tietoliikenneyhteyksien pariin ja vieläköön siihen ei ole päästy. Joten tässä kohtaa, kun hallitusohjelmaa lähdettiin toteuttamaan, pohdittiin, että kyllä nyt on löydettävä uusia keinoja. Ja tässä tärkein uusi ratkaisu on se, että nämä edistyneet ja edistyvät mobiiliyhteydet nousevat tasaveroisemmiksi vaihtoehtoiksi tämän kiinteän kuituliittymän lisäksi.

Tämä varattu rahasumma ei todellakaan ole suuren suuri. Siksi sanoin tuossa esittelypuheenvuorossani, että ensi vaiheessa lähdetään liikkeelle tällaisella panostuksella. Tavoitteemme on todellakin saada kestävä kasvun ohjelmaan laajempi investointi. Ja siinä nimenomaan sitten, kun katsotaan, miten sitä Euroopan unioniin päin perustellaan, se edelläkävijyytemme 5G-maailmassa on juuri se erottava tekijä. Meillä on nyt jo 70 kaupungissa 5G-liittymä, ja leikkilisesti voi sanoa, että me emme tyydy vähempään kuin siihen, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

meillä on Suomen ulkosaaristossa nopeat tietoliikenneyhteydet aikaisemmin kuin monissa EU-pääkaupungeissa.

Edustaja Essayah, tämä uusi lähestymistapa todellakin siis oli reaktio niihin aikaisempiin epäonnistumisiin, jotka ovat sitten osaltaan johtaneet myöskin suuriin murheisiin pienissä kunnissa. Ja tältä osin se asetus, joka lähtee nyt lausunnoille tällä viikolla, liittyy juuri tähän teknologiariippumattomuuteen. Jotta se olisi teknologianeutraali, niin silloin tästä symmetrisyysvaatimuksesta on joustettava, muussa tapauksessa mobiiliratkaisut eivät tule kysymykseen. Tässä tapauksessa, edustaja Juvonen, ne ovat myöskin sitten sille viimeiselle käyttäjälle huomattavasti edullisempia kuin kiinteän kuidun ratkaisut. Nämä kiinteät mobiililiittymät ovat noin neljäsosa siitä hinnasta, mitä esimerkiksi valokuituun liittymiseen on tällä hetkellä ollut tarjolla.

Ja tässä yhteydessä teleyritykset ja muut FiComin jäsenet ovatkin allekirjoittaneet sitoumuksen, joka velvoittaa tähän huippunopeaan yhteyteen kaikkialla Suomessa. Tätä sitoumusta valvotaan, vahditaan — joka vuosi julkaistaan siitä seurantatietoja. Tähän sitten liittyy edustaja Heinosen kysymys niin, että telemaailmassa meillä ei ole monopoleja vaan olemme huolehtineet kilpailullisuudesta ja tulemme huolehtimaan kilpailullisuudesta. Näitten kilpailevien kaupallisten yhtiöiden lisäksi meillä on vielä niitä täydentämässä sitten runkoverkon rakentajana valtion enemmistöomistama Cinia Oy.

Ja vielä edustaja Piiraiselle lopuksi se kommentti, että myöskin valokuitua tarvitaan. Se on tietenkin se, jolla sitten nämä itse tukiasemat tullaan liittämään näihin nopeisiin yhteyksiin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, asian käsittelyä varten tässä vaiheessa varattu 45 minuuttia on täynnä ja asian käsittely keskeytetään, mutta sitä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.59.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.51.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä.

18.51 **Hanna Huttunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Esitys liittyy hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen Elinvoimainen Suomi. Olin itsekin neuvottelijana tuossa Elinvoimainen Suomi -pöydässä, ja jo tuolloin oli varsin selvää, että laajakaistat ovat elinehto ihmisten tasa-arvoiselle palvelulle koko Suomessa. Meillä ei kuitenkaan silloin ollut pienintäkään aavistusta koronan kaltaisesta pandemiasta, joka mullistaa koko maailman ja rajoittaa ihmisten fyysistä liikkumista ja tapaamista. Koronan myötä sähköinen saavutettavuus ja tietoliikenneyhteyksien toimivuus ovat nousseet jopa toimivan yhteiskunnan elinehdoksi. Alueiden kehittämisen ja elinvoiman kannalta perusasioita ovatkin juuri toimivat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet.

Keskustan poliittisena tavoitteena on lisätä ihmisten valinnanvapausmahdollisuuksia. Ihmisen asuinpaikka tai mahdollisuudet yrittää ja tehdä työtä eivät saa määräytyä sillä pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

rusteella, mikä on mahdollista missäkin. Tämän talon tehtävä on nimenomaan mahdollistaa asioita.

Korona-aika on lisännyt ihmisten tietoisuutta ja kiinnostusta asua monipaikkaisesti ja tehdä etätöitä. Yhä suuremmassa määrin työn tekeminen ja erilaiset palvelut ovat verkossa. Perusedellytys on nopeat ja toimivat laajakaistayhteydet. Nyt käsittelyssä oleva lakiesitys laajakaistatuesta tukee edellä mainittuja tavoitteita. Keskustan tavoitteiden mukaisesti tukikelpoisiksi katsotaan jatkossa myös vapaa-ajan asunnot, jotka puuttuivat vielä lakiluonnoksen lausuntokierroksella. Mahdollisuudet monipaikkaiseen asumiseen ja etätöiden tekemiseen kasvavat, ja hankkeet saavat myös enemmän asiakas- ja maksupohjaa. Tukiohjelma suunnataan alueille, joille kaupallista laajakaistaa ei ole tulossa ennen vuotta 2025. Julkisen talouden suunnitelman mukaan tukiohjelmaan varataan 5 miljoonaa euroa vuodelle 21. Tällä esitetyllä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin olisi tavoitteena saada noin 10 000 uutta kotitaloutta. Summa ei todellakaan ole suuri, mutta se on hyvä alku.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksessä on myös pohdittavaa. Yksi niistä on loppuun kirjoitettu asetusluonnos liittyen laajakaistayhteyden toteuttamaan vähimmäisnopeuteen ja epäsymmetriaan lähtevän ja saapuvan liikenteen nopeudessa. Onko nopeudet räätälöity mobiilioperaattoreitten toiveiden mukaisesti, vaikka tavoitteena on ollut teknologianeutraalisuus? Tuovatko näin suuret asetusluonnokseen kirjatut poikkeamismahdollisuudet lopulta vain toimimattomia tietoliikenneyhteyksiä, varsinkin kun ollaan siirtymässä 5G-teknologiaan? Entä murentavatko asetusluonnoksen poikkeamismahdollisuudet valokuiturakentajien kilpailukyvyyn tilanteessa, missä valokuitu on käytännössä ainoa toimiva ratkaisu, kuten esimerkiksi maaseudulla? Kysymyksiä herättää myös vähäinen keskustelu 5G-teknologian turvallisuudesta ja asiasta huolissaan olevien ihmisten huolen ohittamisesta.

Arvoisa puhemies! Kuten jo aikaisemmin totesin, tämä on kuitenkin hyvä alku, ja tämä on hyvä jatko jo aikaisemmin aloitetulle hankkeelle. Alueellisesti tasa-arvoinen Suomi tarvitsee toimivat, säävarmat ja turvalliset tietoliikenneyhteydet.

18.54 Sandra Bergqvist r: Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin ajankohtainen lakiehdotus. Keskustelemme nyt ensi vuoden budjettivarojen lisäksi myös tulevaisuuden tarpeista. Nykypäivän digitalisoidussa maailmassa yksittäisiä alueita ei saa jäädä jälkeen digitaalisessa kehityksessä. Nopeat mobiiliyhteydet ovat jo saatavilla hyvin suurelle osalle suomalaisia, mutta ongelmana on, että kapasiteetti ei riitä, kun käyttäjiä on paljon. On hyvin perusteltua olettaa, että esimerkiksi nykyisten mobiiliverkkojen suoritustaso harvemmin asutuilla alueilla ei tule riittämään tulevaisuuden viestintätarpeisiin. Tämän vuoksi yhteyksien rakentamista tulee julkisesti tukea siellä, minne ne eivät markkinaehtoisesti rakennu.

Värderade talman! Tillgång till snabba nätförbindelser ska i dag ses som en grundförutsättning likt vägar och elförsörjning. Snabba uppkopplingar bör vara en självklarhet oberoende var i Finland man bor eller befinner sig.

Lagförslaget är bra och jag vill tacka regeringen och den ansvariga ministern för att man valt att satsa på just det här. Tyvärr ser jag dock några utmaningar i det här lagförslaget.

För det första: Jag är fundersam på om 5 miljoner faktiskt räcker för att kunna åstadkomma ett jämlikt, snabbt och hållbart nät i hela landet och för alla.

För det andra: I lagförslaget föreslås att kravet på symmetri mellan nedkoppling och uppkoppling slopas. Det här gynnar inte glesbygden utan skapar ojämlikhet mellan städer och landsbygd. Det här är inte vägen som Finland ska gå.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

För det tredje: Lagförslaget utgår ifrån att landsbygdskommuner tvingas investera stora summor i det som städerna får gratis. Samtidigt som kommunerna tampas med sin ekonomi och tvingas vända på varje slant för att få pengarna att räcka till de lagstadgade uppgifterna, utgår man ifrån att små kommuner ska investera stort i nätförbindelser. Det här skapar stor orättvisa mellan små och stora kommuner.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuuden viestintätarpeet vaativat toimivia ja luotettavia verkoyhteyksiä vuodenajasta ja kellonajasta riippumatta. Paikkariippumattomuus on meidän uusi normaali. Etätyö on lisääntynyt, ja vietämme yhä enemmän aikaa vapaa-ajan asunnoissa ympäri vuoden. Melkein kaikki, mitä teemme, toimii tänä päivänä netin kautta. Olen iloinen siitä, että hallitus on ottanut tämän huomioon tässä esityksessä.

Vaikka esityksessä on pientä hiomista, perusviesti ja suunta ovat oikein hyviä. Nopeat yhteydet ovat perusedellytys sille, että koko maa pysyy vahvana ja elinvoimaisena. Sehän on hallituksen tärkeä tavoite.

18.57 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että turvaamme nopean laajakaistayhteyden saatavuuden kaikkialla Suomessa. Maaseutumaisilla harvaan asutuilla alueilla 27 prosentilla kotitalouksista oli vuoden 2019 lopussa mahdollisuus nopeisiin kiinteisiin yhteyksiin, vähintään 100 megabittiin sekunnissa, kun taas kaupungeissa vastaava luku oli 71 prosenttia. Näin ollen tarvitaan merkittävää lisäpanostusta, jotta maaseudun yhteyksiä saadaan parannetuksi.

Jatkossa kotitalouksien tarve nopeille yhteyksille kasvaa entisestään etätöiden ja etäopiskelun lisääntyessä. Nopeiden kiinteiden internetyhteyksien turvaaminen on yleisemminkin tärkeää maaseudun elinvoimaisuuden näkökulmasta. Tämä hallituksen esitys tulee siis todelliseen tarpeeseen.

18.58 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Nopeat, toimivat ja vakaat laajakaistayhteydet ovat välttämättömiä nyky-Suomessa ja varmasti myöskin tulevaisuudessa entistä tarpeellisempia joka puolella. Korona-aika, tämä vaikea aika, on huomattavasti lisännyt kansalaisten kiinnostusta etätöiden tekemiseen ja monipaikkaiseen asumiseen, ja myöskin opiskelu on ollut viime aikoina välttämätöntä etänäkin tehdä. Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys tukee näitä tavoitteita. Se on hallitusohjelman mukainen, kuten olemme tässä keskustelussa kuulleet, ja tässä hallituksen esityksessä — keskustan pitkäaikaisten tavoitteiden mukaisesti — nyt tukikelpoisiksi katsotaan jatkossa myös vapaa-ajanasunnot. Se on erittäin hyvä lisäys. Itse uskon, että tämän kautta monet hankkeet pystyvät paremmin lähtemään käyntiin.

Tämä hallituksen esitys periaatteessa mahdollistaa monipaikkaisen asumisen ja etätöiden tekemisen tulevaisuudessa. Tätä kautta, kun vapaa-ajanasunnot ovat tuen piirissä, hankkeet saavat myöskin lisää asiakas- ja maksajapohjaa.

Täällä jo päivällä käydyssä keskustelussa tuli monia hyviä ja tärkeitä asioita esille, esimerkiksi se, että kun laajakaistayhteyksiä ja kuituyhteyksiä rakennetaan, niin enemmän yhteisrakentamista tulisi soveltaa myöskin silloin. On parempi, että samassa yhteydessä, kun kaivetaan ojia sinne ja laitetaan sähkökaapeleita maahan, myöskin laitettaisiin kuitua maahan. Nyt tällä 5 miljoonan euron rahoituksella, mikä ensi vuodelle on varattu, ei varmaan saada kaikkia hankkeita liikkeelle. On tärkeää, että saadaan koko Suomessa hank-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

keet liikkeelle, niin meillä on sitten se EU:n elvytysrahasto, jonka rahoituksesta pystytään saamaan tukea.

Arvoisa puhemies! Pääsääntöisesti tämä hallituksen esitys on ihan hyvä, mutta siellä lakiesityksen lopussa on asetusluonnos, joka on lähdössä lausuntokierrokselle, ja se aiheuttaa varmaankin enemmän pohdittavaa kuin itse lakiesitys. Etenkin asetuksessa pohdituttavat saapuvan ja lähtevän nopeusliikenteen suuret poikkeamat toisistaan. Toivon, että tähän voidaan lausuntokierroksen jälkeen palata. [Puhemies koputtaa] Samoin pohdintaa aiheuttavat asetusluonnoksessa määritetyt kuntien maksuosuudet.

19.02 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Halusin käyttää puheenvuoron ja kiittää hallitusta hyvästä esityksestä liittyen laajakaistarakentamiseen ja sen edistämiseen. Omassa kotikaupungissani Kuhmossa maaseudulle ollaan vedetty laajakaistaa useamman vuoden ajan eri muodoilla, osuuskuntamallilla, ja tähän rakentamiseen myös maaseudun kehittämisrahaa ollaan saatu asianmukaisesti. Ja minun mielestäni myös tämä hallituksen esitys nyt tulee palvelemaan asianmukaisesti sitä, että tätä työtä voidaan sitten myös jatkaa. Täytyy kiitosta antaa niille kuhmolaisille toimijoille, jotka ovat pyyteettömästi talkootöillä rakentaneet nopeita tietoliikenneyhteyksiä tuonne harvaan asutulle maaseudulle pitäen huolen siitä, että näitten liittymien hinta ei ole päässyt nousemaan pilviin, ja tämä on antanut mahdollisuuden monelle maaseudun asukkaalle nopeaan tietoliikenneyhteyteen kuidun osalta.

Arvoisa puhemies! Nyt kun tuolta Kuhmosta on hyviä malleja saatu aikaiseksi harvaan asutun maaseudun nopeitten tietoliikenneyhteyksien rakentamiseen, niin kysyisin siitä, ja kyllä kantaisin myös huolta siitä, että entistä suurempi osuus tästä laajakaistatuesta suunnattaisiin myös tänne maaseutuohjelman kyläverkkorakentamiseen, koska se on koettu Kuhmossa tehokkaimmaksi tavaksi lisätä rakentamista laajakaistarakentamisen osalta.

19.04 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys on suorastaan loistavan kiitettävä. Ilman nopeita laajakaistayhteyksiä, niitä yhteyksiä, jotka perustuvat valokuituverkkoon, Suomen maaseudun kehittäminen pysähtyy. Se näkyy jo tänä päivänä siinä, että — otetaan esimerkiksi terveydenhuolto — kun menette lääkäriin käymään, niin sieltä lääkäriltä, jos otetaan vaikka jossakin pohjoisemmassa Suomessa röntgenkuva, se pystytään lähettämään nopealla laajakaistaverkolla hyvin nopeasti tutkittavaksi vaikka yliopistolliseen sairaalaan, jossa röntgenlääkäri antaa lausunnon, ja kaikki toimii. Sama koskee kauppaa, yrityksiä, pankkeja, yksityisiä ihmisiä, perheitä, kaikkea mahdollista. Jos nopeaa laajakaistayhteyttä ei ole, niin tämä kaikki jää pois ja silloin ollaan todella, todella suurissa vaikeuksissa. Se rajoittaa elinkeinojen kehittämistä, ja yritykset eivät hakeudu sellaisille seuduille, mistä nämä laajakaistayhteydet puuttuvat.

Arvoisa puhemies! Kun meillä on edessämme nyt uusi rakennerahastokausi EU:ssa ja rahaa ilmeisesti on tulossa, mikäli olen oikein ymmärtänyt, kohtuullinen määrä, niin vieläkin ihmettelen, miksi tähän päivään mennessä tätä asiaa ei ole laitettu kuntoon. Olemme rakennerahastojen kautta hukanneet rahaa kaikenlaisiin sellaisiin asioihin, joita en pidä kovin tärkeinä. Varmaan hankkeiden pyörittäminen joillekin on tärkeää, en yhtäkään hanketta sinänsä väheksy, mutta jos laitamme nämä laajakaista-asiat kuntoon asiana numero 1 ja sitten käytämme sen lopun rahan johonkin muuhun, mikä jäljelle jää, niin olemme varmasti tehneet aivan loistavan rakennerahastoideologian tai rakennerahastorahojen vaatimuksen mukaisen työn koko Suomen hyväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

Esimerkiksi ilman nopeita laajakaistayhteyksiä ei toimi myöskään langaton laajakaistaverkko, koska kun linkkien välille rakennetaan valokuituun perustuvat yhteydet linkistä toiseen, se vähentää tätä bittiliikennettä langattomilla laajakaistoilla, jolloin sitä kaistaa vapautuu niiden käyttöön, jotka sitä välttämättä tarvitsevat. Esimerkiksi Ilomantsissa se 100 megabittisekunnin yhteys osoittautui erittäin hyödylliseksi. Sinä päivänä kun se vuonna 2016 otettiin käyttöön, meidän langattomat laajakaistayhteydet ja puhelinyhteydet paraniivat aivan olennaisesti. Sen eron huomasi. Ero oli kuin yöllä ja päivällä. Minulla on kesämökki siellä lähellä itärajaa. Siellä ei laajakaistayhteyttä ole, mutta langaton yhteyskin parani valtavasti, vaikka olemme ihan Venäjän rajan pinnassa.

Elikkä kannustan Suomen eduskuntaa siihen, että meiltä löytyy sitä sydäntä ja viisautta siihen, että rakennamme nopean valokuituverkkoon perustuvan laajakaistayhteyden koko maahan. Se on viranomaisten kannalta välttämättömyys kaikissa tehtävissä, terveydenhuollon kannalta välttämätöntä ja ennen kaikkea jokaisen ihmisen kannalta äärimmäisen välttämätöntä. Nyt kun korona riehuu maailmalla, me tarvitsemme tämän koko maan pinta-alan niin, että se on toimintakykyinen kaikissa olosuhteissa.

19.07 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Laajakaistahankkeet ja nopeat tietoliikenneyhteydet koko maassa ovat avainasemassa, kun pohdimme tulevaisuuden digimahdollisuuksia.

Vaikka hallituksen esitys on sinänsä kannatettava, niin valitettavasti nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen haasteena on se, että Suomessa 5G-oikeudet ovat vain isoimmilla toimijoilla eli Elisalla, DNA:lla ja Telialla, ja on käynyt selväksi, ettei niitä juurikaan kiinnosta maaseudun nopeista yhteyksistä huolehtiminen.

Tämä hallituksen esitys esittää niin sanotun symmetrisyysvaatimuksen poistoa, mikä tarkoittaa käytännössä alennettuja nopeustavoitteita. Jos haluamme turvata myös haja-asutusten ja harvaan asutun maaseudun ihmisten oikeudet toimiviin ja nopeisiin laajakaistapalveluihin, niin tämä nyt vaarassa oleva symmetrisyysvaatimus tulee säilyttää myös jatkossa.

On selvää, että Suomen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi EU:n elvytysrahaa eli niin sanottua RRF-rahaa pitää voida käyttää myös maaseudun verkkoyhteyksien nopeuttamiseen, eikä aikoinaan jo Vanhasen hallituksen asettamasta nopeustavoitteesta saa tinkiä maaseudullakaan. Uudet mobiilipalvelut, etätyömahdollisuuksien hyödyntäminen sekä monipaikkaisuusajattelu perustuvat tähän nopeustavoitteeseen. Samalla tulee voida turvata pääsy elvytysrahalla tuettuun nopeiden verkkojen rakentamiseen myös pienille operaattoreille eikä vain näille suurille operaattoreille.

Toivottavasti hallituksen esitykseen tullaan lisäämään takaisin symmetrisyysvaatimus ja näin huomioidaan myös harvaan asutun maaseudun ihmisten toimivat ja nopeat laajakaistapalvelut jatkossa. Tämä on myös yhdenvertaisuuskysymys, etteivät maaseudulla elävät ihmiset joudu eriarvoiseen asemaan kaupunkien keskustoissa asuvien ihmisten kanssa.

19.09 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiehdotus on erittäin hyvä ja kannatettava ja tärkeä, ja toivon ja vaadinkin vahvasti sitä, että EU:n elpymispaketin varoja ohjataan myös laajakaistaverkkoon. Se jos joku mahdollistaa tasa-arvoiset elämisen mahdollisuudet tai vapaa-ajan viettämisen mahdollisuudet kaikkialla Suomessa.

Itse asiassa, tunnetteko jo sen havinan, miten ihmisten mieli sekä Suomessa että maailmalla on muuttunut? Kun ennen ehkä unelmien täyttymys oli se, että mennään asumaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

kaupungin keskustaan ja sieltä ehkä lennetään muutama kerta vuodessa ulkomaille virkistytymään, niin nyt ihmiset haaveilevat paljolti siitä, että voidaan ainakin osa ajasta viettää vapaa-ajanasuntokunnassa ja tehdä sieltä käsin töitäkin. Mutta tätä kaikkea ei ole mahdollista tehdä, jos siellä ei ole kunnolliset yhteydet, kuten tässä monessa puheenvuorossa on tullut ilmi.

Siksi toivonkin hyvää käsittelyä ja toivon myös sitä, että luottamus valtion rahoitukseen säilyy, niin että esimerkiksi Keski-Suomessa voidaan jatkaa laajakaistan rakentamista. Oli niin kova kolaus, että valtio petti lupauksensa edellisellä kerralla, kun näitä laajakaistahan-kerahoja ensin myönnettiin mutta sitten ei maksettu, eli vaatii aikamoisen ponnistelun, että se luotto jälleen kerran tulee. Itse ainakin aion kannustaa eri yhteisöjä tätä rahoitusta käyttämään.

19.11 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Harvaan asuttu maaseutu elää nopean muutoksen aikaa, jossa hyvin toimivan infran merkitys on kasvanut entisestään. Palveluja koskevan rakennemuutoksen aikana nopea laajakaista on muodostunut harvaan asutun maaseudun elintärkeäksi infraksi.

Meillä keskustapuolueessa on selvä kuva siitä, että vain valokuituun perustuvat verkot täyttävät kestävä kehityksen vaatimukset. Valokuituverkko on päivitettävissä kustannustehokkaasti kaistatarpeen alati kasvaessa. Radiovälitteisellä tietoliikenteellä on oma tehtävänsä, mutta langattoman 3G:n, 4G:n ja tulevaisuuden 5G:n tietoliikenteen edellytyksenä on myös valokuituverkon olemassaolo. Eli valokuituverkko ja langaton tietoverkko kulkevat käsi kädessä.

Arvoisa puhemies! Hallitus edistää nyt säädettävällä lailla kiitettävällä tavalla harvaan asutun maaseudun laajakaistarakentamista. Eduskunnan hyväksyessä tämän lain Suomella on edellytyksiä jatkaa jo kymmenen vuotta sitten aloitettua harvaan asutun maaseudun asukkaiden elinolosuhteitten kehittämistä ja yritysten toimintaedellytyksiä parantavaa työtä. Tukijärjestelmää tulee kuitenkin tarkastella asianmukaisesti, ja hankittuja kokemuksia kannattaa hyödyntää. Laajakaistalainsäädäntöä kehitettäessä tulisi kiinnittää entistä paremmin huomiota tuen tarkoituksenmukaisuuteen ja varsinkin sen vaikuttavuuteen. Kokemus on osoittanut, että maaseutuohjelman kautta kyläverkkorakentamiseen kanavoitu tuki tuottaa parhaan tuloksen, ja sitä myös Traficom on suositellut.

Oleellista on, että verkko tavoittaa mahdollisimman suuren väestöosan. Meillä Kainuussa ja kotipaikkakunnallani Kuhmossa kyläverkkorakentajat ovat saavuttaneet jopa 70 prosentin peiton rakentamisessa, kun taas kaupallisin ehdoin toimivien teleyhtiöiden verkot ovat tavoittaneet vain 15—25 prosenttia taloista. Viimeisin Kainuun Paltamon Vaaran kylässä valmistuva kyläverkko ylittää jokaiseen talouteen, ja talouksista 80 prosenttia on ottanut liittymän. Nämä kokemukset puhuvat omaa, vastaansanomaton kieltä: verkkoa on syytä rakentaa ensisijaisesti siellä, missä tavoitetaan mahdollisimman monta syrjässä olevaa taloutta ja yritystä.

19.14 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Det förslag som vi nu har i behandling är ett mycket bra förslag, och med all rätt stöder vi det här förslaget. Det ger en boost speciellt för glesbygden, också ur ett rättviseperspektiv, att bygga ut och att man får lika mycket snabba förbindelser i framtiden. Vi ska komma ihåg att mobilnäten är belastade på ett annorlunda sätt: hur många som använder dem återspeglar också snabbheten och hastigheten.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

Tuen lämpimästi tätä lakiehdotusta. On todella tärkeää, että Suomessa pystytään tasavertaisesti saamaan niin pitkälle kuin mahdollista nopeat valokuituyhteydet, ja varsinkin nyt tämän koronan aikana etätyömahdollisuudet ovat tuottaneet tämän mahdollisuuden. Tulee myös muistaa, että tällä on kyllä luonnollekin aika tärkeä merkitys, että ehkä emme liiku niin paljon sitten autoilla ja vastaavilla, kun voi tehdä etänä — etälääkäriissäkin käydä esimerkiksi.

Yksi tärkeä juttu tässä kokonaisuudessa liittyy näihin kaapeleihin. Kun niitä kaivetaan maahan, on tärkeää, että tehdään yhteistyötä sähköyhtiöiden kanssa, että jaetaan myös niitä menoja. Mitä enemmän tällaista yhteistyötä pystytään tekemään, niin sen parempi, ja sitä enemmän pystytään käyttämään rahoja yhä useammalle. Lämpimästi tuen tätä, ja on tärkeää, että myös katsotaan, että pystyttäisiin elvytysrahastosta kohdentamaan jonkun verran rahaa tähän. — Kiitos.

19.16 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todella tärkeä asia käsittelyssä maaseutualueille. Nyt koronan aikaan on hyvinkin huomattu tämä monipaikkaisuus ja toimivien yhteyksien tarve maaseudulla, ja tässä on hieno asia, että myös kesäasunnot tulevat tämän tuen piiriin ja saadaan niihinkin hyvät yhteydet. Ja joku päivähän näistä kesäasunnoista voidaan taas tehdä pysyvää asutusta, niin että se ei alenna tavallaan meidän kiinteistöjemme arvoa maaseutualueilla. Todellakin myös yritystoiminnan osalta maaseutuyrittäjyyden yksi vahva edellytys on, että meillä on toimivat yhteydet.

Kuten tuossa edustaja Ollikainen otti esille, otan myös itse esille tämän sähköyhtiöiden ja puhelinyhtiöiden hyvän yhteistyön. Meillä on Pohjois-Pirkanmaalla ElmoNet, joka rakentaa hyviä laajakaistayhteyksiä, juuri valokuituyhteyksiä, ja yhdessä Elenian kanssa. Tästä on valtakunnan tasolla tehty jotkut yhteistyölaskelmat, kuinka paljon kustannusjako on näissä tapauksissa sähköyhtiöille ja/tai sitten puhelinyhtiöille, mutta, arvoisa rouva puhemies, täytyy vedota, että nämä ely-keskuksen virkamiehet luottaisivat näitten yhtiöitten keskinäisiin lukuihin. Pitää suoraan sanoa tässä, että meidän asiamme ovat juntturassa Pirkanmaalla — johtuen juurikin ely-keskuksen henkilöstön asenteesta, että he eivät usko näitä valtakunnallisia laskelmia ja viivyttävät näitten hankkeitten toteuttamista.

Tässä on kyllä hyvä muistuttaa, että ollaan nyt kaikki yhdessä veneessä. Niin hallitus kuin muutkin toimijatahot haluavat sitä, että tehdään yhteishankkeita ja saadaan näitä valokuituverkkoja eteenpäin, eikä tässä tarvita enää yhtään turhaa jarruttelua.

19.17 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sana laajakaistasioista.

Ensinnäkin kaikki me sen tiedämme, että markkinaehtoisesti valokuituun perustuvaa laajakaistayhteyttä ei tulla koko Suomeen rakentamaan. Kotikunnassani Ilomantsissa todettiin tämä jo 2010-luvun alussa. Kun neuvottelimme operaattorien kanssa, niin vastaus oli yksiselitteisen selkeä: ei tule koskaan. No, se aiheutti sitten sen, että kunnanvaltuusto yksimielisellä päätöksellä teki vuonna 2012 päätöksen, että rakennamme sen laajakaistaverkon valokuitutekniikkaan perustuen, ja sen myös teimme. Rakentaminen kesti reilu 3 vuotta, 2016 se oli täysin valmis. Ja voin sanoa kokemuksesta, että on aivan valtava ero tänä päivänä siihen, missä silloin olimme ja mikä se nyt tällä hetkellä on. 100 megabitin yhteys tulee automaattisesti hyvin pienellä kuukausimaksulla, ja sen laajakaistatehon nostaminen vaikka yhteen gigabittiin sekunnissa vaatii 20 euroa lisää rahaa per kuukausi, silloin saa sen 100 megabittia sekunnissa muutettua yhteen gigabittiin. Ja sekään ei ole ylä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

raja, koska valokuitu tekniikkana on täysin tunneton kuormalle. Se on kuin vesiputki, jolla ei ole reunoja. Sieltä sopii menemään vettä, meneekö litra sekunnissa vai meneekö kuutio sekunnissa, se on ihan yksi ja sama. Se on siis täysin tunneton kuormalle, eliikkä mahdollistaa lähes minkäläisen tekniikan ylläpitämisen tahansa.

Kun markkinaehtoisesti tätä ei tule, niin sen tautta yhteiskunnan pitää olla tässä mukana, koska lain edessä kaikki Suomen kansalaiset ovat tasa-arvoisia eikä voida olettaa, että joku vaikka nyt juukalainen taikka outokumpulainen kansalainen on jotenkin vähempiarvoinen viestintäyhteyksien suhteen. Yhteiskunnan pitää ottaa tässä vastuu. Euroopan unionissa pistetään rahaa menemään kaikennäköisiin asioihin, joiden osoitetta emme taida edes tietää, mutta kun me kuulumme tämän rakennerahasto-ohjelman piiriin koko maa, niin tässä on se keino, millä me sen voimme tehdä, ja ihan varmasti, jos me haluamme jotain yhteistä hyvää hakea Euroopan unionista, tässä meillä on siihen oiva tilaisuus.

Ja muistakaa, arvoisat edustajakollegat, arvoisa puhemies, tällaisena aikana, mitä me nyt elämme: korona riehuu Euroopassa ja emme tiedä, mitä tapahtuu seuraavaksi. Meille on hieno isänmaa annettu asua ja elää, missä on tilaa ja puhtautta olla ja kehittää omaa elämänsä, elinkeinoja, rakentaa koti sinne, minne haluaa, ja ennen kaikkea raaka-aineita niin paljon, että pystymme omilla raaka-aineilla sen tekemään. Miksi me sitten jarrutamme näitä tällaisia hyödyllisiä hankkeita, jotka mahdollistavat koko Suomen hyvän, tasokkaan ylläpidon joka puolella Suomenniemeä, olkoon se sitten Lapissa, Utsjoella taikka Hankonien kärjessä tai kaikki siltä väliltä? Meillä on tukeuduttu tällaiseen hurjaan... Kuvitellaan, että joku 5G-tekniikka on se, mikä autuaaksi tekee. Semmoista tukiasemaverkkoa ei Suomeen koskaan tule, että 5G leviäisi maaseudulle. Kaikki me sen tiedämme. Ja kun sitten katsotaan viranomaisten toimintaa koko Suomessa: mikään viranomaistoiminta maakunnissa ja kunnissa ei toimi ilman laajakaistaverkkoa. Me tarvitsemme sen kipeästi. Se koskee sitäkin, että kännykkäyhteydet paranevat erittäin paljon, kun laajakaistayhteys on rakennettu valokuitutekniikkaan perustuen. Kun linkkien välillä on valokuituyhteys, se nopeuttaa valtavasti ja lisää tehoa.

Ja sitten kannattaa muistaa sekin, arvoisa puhemies, että jos oikein muistan, niin 2025 on ilmeisesti tilanne, että Digita lopettaa televisiolähetykset normaaliin antenniverkkoon. Ainakin semmoinen tieto minulla joku aika sitten oli. Voi olla, ehkä tulkitsin sen viestin väärin, se on täysin mahdollista, mutta semmoinen varoitus on kuitenkin korviini tullut, että tämä perinteinen antenniverkko loppuu ja siirrytään kaapeliverkkoihin. Ottamalla valokuituverkon ja rakentamalla sen valokuituverkon koko maahan saatte HD-tason kuvan ihan minne tahansa, ja häiriöttömän. Se tekniikka on tänä päivänä yhtä helppoa kuin vesijohtojen asentaminen. Se ei kestä pitkään, kun sen ammattimiehet ja -naiset tekevät. Kysymys on vain siitä, löytyykö meillä tässä maassa ja Suomen eduskunnalta sitä sydäntä yhtä paljon kuin tuossa susiasiassa, haluammeko me todella, että kaikkialla Suomessa on hyvä elää. Siitä tämä on kiinni.

Minä mielelläni näkisin sen päivän, ja toivon teiltä kaikilta, arvoisat kollegat ja koko Suomen kansa, sitä suvaitsevaisuutta, että annamme sen mahdollisuuden joka puolelle Suomea, missä on hyvä ja turvallista elää. Tämän päivän aiheet ovat siinä ajankohtaisia, mutta kun katsomme nyt Euroopan unionin tilannetta, mikä on se taloustilanne ja mitä siellä on mahdollisuuksia — on totta kai myös uhkia — ne mahdollisuudet ovat meille kuitenkin niin hyvät, että tämän tärkeän asian pystymme nyt tekemään ja samalla luomaan sitä yhteistä hyvää kaikkien ulottuville, mikä on sitten samalla sitä tärkeää hyväksyttävyyttä, jota ilmeisesti Euroopan unionikin tänä päivänä tarvitsee kipeämmin kuin koskaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2020 vp

19.23 **Jukka Kopra kok:** Arvoisa rouva puhemies! On hyvä asia, että laajakaistaisia tietoliikenneyhteyksiä rakennetaan kautta Suomen, ja on hyvä, että valtio ja hallitus on tätä toimintaa edistämässä muun muassa näiden laki- ja asetusesitysten muodossa. Hyvä tietoliikenneyhteys ei ole mikään itsestäänselvyys tänä päivänä edes kaupungeissa, maaseudusta puhumattakaan. Esimerkiksi omassa kotikaupungissani Lappeenrannassa eivät nämä isot operaattorit kykene toimittamaan luotettavia nopeita sadan megan yhteyksiä edes kaupungin keskustaan joka paikkaan, puhumattakaan sitten asuinalueesta kaupungin reunalla. Voimme vain kuvitella, millainen tilanne on haja-asutusalueilla, joissa yhteydet ovat vieläkin huonompia ja monesti pelkän takkuisen mobiililiittymän varassa.

Laajakaistarakentamisen tarkoitus on tarjota edistykselliset viestintäpalvelut mahdollisimman moneen paikkaan. Hallituksen esityksessä pistää kuitenkin silmään, että tästä tavoitteesta ollaan vähän luopumassa. Edistyksellisen viestintäpalvelun kriteerejä ovat sadan megan vähimmäisnopeus, toimintavarmuus sekä palvelun symmetrisyys. Nyt asetusluonnoksessa ollaan luopumassa tästä symmetrisyysvaatimuksesta siten, että lähtevän liikenteen osalta riittäisikin 30 megabitin yhteysnopeus. Onko tarkoitus pedata sitten nykyisille mobiilioperaattoreille helposti hyödynnettävä markkina, tulee mieleen. Edelleen luonnoksessa todetaan, että ruuhkaolosuhteissa nopeudet voisivat pudota saapuvan liikenteen osalta 71 megabittiin sekunnissa ja lähtevän liikenteen osalta jopa 21 megabittiin sekunnissa.

Arvoisa puhemies! Nämä luvut ovat kyllä jo aika kaukana siitä sadan megabitin nopeasta laajakaistayhteydestä ja symmetrisestä nopeudesta. Euroopan komission tavoite on, että ”eurooppalaisilla kotitalouksilla niin kaupungeissa kuin maaseudullakin olisi oltava mahdollisuus käyttää yhteyksiä, joiden siirtonopeus on vähintään sata megabittiä sekunnissa ja joka voidaan kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa.” Nyt ei olla alkuunkaan kyllä sillä tiellä. Tämä ei tule nyt toteutumaan ja pahoin pelkään, että yhteydet joudutaan vielä rakentamaan toisen kerran, kun nyt kerran sallitaan tällainen vesitetyn nopeuden yhteyksien tukikelpoisuus.

Esitys tuntuu olevan tosiaan räätälöity mobiiliteknologialle, mutta en ole täysin tyytyväinen siihen, miten tekniset reunaehdot tässä tapauksessa ollaan asettamassa. Totta kai, parempi se on olla hyvä mobiiliyhteys siellä maalla kuin ei mitään yhteyttä, mutta älkäämme kuvitelko, että nyt tämä nopeiden laajakaistayhteyksien asia tällä ratkeaisi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.